

34 (094.5)
(497-1)

У НОВИ ИНВЕНТАР БР. 3780
1942 год.
рад.

Поштарина плаћена.

Год. XIX НОВИ САД 15. VI. 1939.

Број 6

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIX

1939

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 133 Бракоразв. парница (§ 77). — 134 Застара у менич. стварима. — 135 Писар у адв. канцеларији — 136 Штета — 137 Усмени уговор — 138 Исплата последње рате. Хипотекарни дужник. — 139 Ограничење удовичког права. — 140 Оправдано напуштање мужа. — 141 Наследна парница — 142 Правни посао учесника тргов. друштва. — 143 Амнестија и трошкови крив. поступка. — 144 Послови малолетника. — 145 Који се прописи односе на пресуде изабраних судова одн. на судове берзанске. — 146 Разлучни веровник и поступак за принудно поравнање и стечај. — Како се може тужити власник фирме — 147 Новосадско електр. друштво — 148 Издрж. брачних другова после развода брака. — 149 Брисање доживотног плодоуживања. — 150 Држ потраживања из служб. односа. — 151 Злонамерни дражбени купац — 152 Ослобађајућа крив пресуда не веже грађ. суд Санитетски Савет. Отштета за претрпљене болове. — 153 Дражбени купац у заблуди. — 154 Тајни ортак. — 155 Бестеретна продаја агр. земље.

Библиотека Мин. Правде
Београд.

Наредба

уг. краљ. Министарства бр. 4172-916 Мин. претс.

о куповању шиваће машине на отплату.

Уг. краљ. Министарство на основу законских одредаба о изнимном располагању за случај рата, наређује следеће :

(Наставак).

Продавац без коришћења свога права на одустајање на цео посао, и без извршења обавеза, које га терете према купцу за случај одустајања, не може од купца натрат узети, ни натраг тражити машину на основу свога задржаног права власништва, чак ни онда, ако би имао у смислу овог § а оправдана разлога за одустајање и ако је унапред изречно уговорио своје право повраћаја.

§ 4.

Ако се уз задржавање права власништва продана машина, после предаје, услед случаја изгуби, пропадне или поквари, у случају губитка или пропадања престаје купчево потраживање на још недоспеле рате куповне цене, а у случају квара има се смањити у сразмери опадања вредности услед квара.

Не може се случајем сматрати она штета, која потиче из редовне употребе машине, или коју проузрокује такво лице, које припада својти купчевој, или које је код њега намештено, или које је употребљавало машину с његовом дозволом

§ 5.

Ништавно је свако такво утварање, које се на штету купчеву противи прописима ове наредбе.

На основу оваких послова, закључених пре ступања на снагу ове наредбе, од сада могу се остваривати права у границама ове наредбе, али за формалне захтеве оваких послова, меродавни су досадашњи правни прописи.

§ 6.

Одредбе ове наредбе имају се сходно примењивати и на оне послове, који намеравају остварити сврху посла на отплату у облику другог — неиме најамног — уговора.

а рекурсни суд укине закључак првог суда и исти упути, да предмет у меритуму реши (налазећи да је основ тужбе отштета, а не спор око плате пољопривредног чељадета, те да с тога правна ствар спада у надлежност редовних судова), онда се први суд не може огласити за стварно ненадлежним и тужбу одбацити.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 187-938.)

Касациони суд поводом рекурса туженог, како закључак рекурсног (бр. Пл. 96-2-1938 од 17 марта 1938) тако и закључак првостепеног суда (бр. II. 171-1937-8 од 4 фебруара 1938) поништава по службеној дужности на основу тачке 6 §-а 571 грпп. заједно са поступцима, који су им претходили. Ствар враћа суду првог степена да настави расправљање и потом донесе нову одлуку.

Образложење: Првостепени је суд закључком својим од 6 марта 1937 број П. 171-3-1937 дилаторном приговору туженика дао места те тужбу одбацио због апсолутне ненадлежности, јер да правна ствар не спада у надлежност редовних судова већ административних власти (§ 62 зак. чл. XLV:1907).

Поводом рекурса тужитеља рекурсни је суд закључком од 29 јула 1937 број II. Пл. 215-1937 укинуо закључак првостепеног суда и исти упутио, да предмет у меритуму реши, налазећи, да је основ тужбе отштета а не спор око плате пољопривредног чељадета, те да стога ова правна ствар спада у надлежност редовних судова.

Поводом тога закључка ствар је поново дошла пред исти првостепени суд који је закључком, наведеним у тенору овог закључка поново се огласио за стварно ненадлежног и тужбу одбацио.

Поводом рекурса тужиоца рекурсни је суд укинуо закључак првостепеног суда и исти упутио, да након правомоћности закључка у ствари даље у меритуму поступи.

Против тог закључка је тужени уложио рекурс предлажући да се закључак рекурсног суда укине одно-

Чл. II. ст. 1367

сно преиначи тако, да се првостепено решење оснажи, те тужитељ обвеже на плаћање трошкова.

Касациони суд размотривши поводом овога рекурса списе нашао је, да је рекурсни суд закључком од 28 јула 1937 број II. Пл. 215-1937 правомоћно решио питање надлежности редовног суда у овој правној ствари те ни Касациони, а дакако ни првостепени суд, који је везан за правно схватање рекурсног суда, не може заузети друго правно схватање гледе питања надлежности, него како је то већ правомоћно по рекурсном суду изречено, јер је тамо питање надлежности правомоћно решено.

Пошто се дакле има питање надлежности сматрати правноснажно решеним, то је и првостепени, а и рекурсни суд упуштајући се поново у питање надлежности већ правомоћно решене, починио ништавост предвиђену у §§ 571 т. 6 грпп., па је стога ваљало у смислу § 572 у савезу са § 571 од. 1 грпп. укинати по службеној дужности као ништав како побијани закључак тако и закључак првостепеног суда који је рекурсном закључку претходио, те и цео поступак до тог првостепеног закључка и првостепеном суду наложити да у смислу закључка рекурсног суда од 29 јула 1937 број II. Пл. 217 из 1937 ствар у поновни претрес узме и даље по закону поступи.

Нови Сад, 10 фебруара 1939 године.

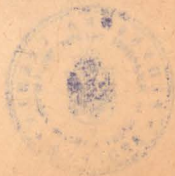
133.

1. Бракоразводни узрок из тач. а) §-а 77 Закона о брачном праву постоји онда, кад се жена на судски позив не врати, ма да није имала оправдана разлога, да се мужу не врати. — II. Позивом на успоставу брачне заједнице сматрају се опроштенима раније кривице.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 787-1937.)

134.

Ни у меничним стварима застарелост се не може

узети у обзир по званичној дужности, већ само услед благовремено поднесеног приговора.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 227-937.)

135.

Писар у адвокатској канцеларији, без посебног овлашћења нема права, да у име адвоката даје одгоду плаћања.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 689-1935.)

136.

Одговоран је за штету онај ко је додуше добио заштиту модела флаше на продају „лилијановог млека“, и на основу те заштите спроведе забрану на флаше код другог лица, па се установи, да није било места заштити модела, јер је ово друго лице такве флаше већ раније употребљавало.

(Кс. у Н. Саду, Г. 380-1933.)

137.

Није потребно писмено за ваљаност уговора, којим је једна страна примила обавезу, да ће другу странку издржавати, а друга странка обећа, да ће зато првој оставити своју кућу, а да ће дошле прва странка моћи у кући становати.

(Кс у Н. Саду, Рев. 146-1935.)

138.

I. У случају исплате последње рате, правна је претпоставка, да су исплаћене раније рате. Поверилац може доказивати, да ранија рата није исплаћена. — II. Хипотекарни дужник је овлашћен, да насупрот пресуде, донесене против личног дужника, докаже, да не постоји потраживање, но за то треба навести нове доказе, које није употребио лични дужник.

(Кс. у Н. Саду, Г. 282-1931.)

139.

Ограничење удовичког плодоуживања може се тражити само онда, ако је приход оставинског иметка већи од оног који је потребан за издржавање удовице.

(Кс. у Н. Саду, Г. 274-1931.)

Види: IV. 58. 96. — VII. 32. 58. — X. 66. — XII. 120. — XIV. 50. — XVIII. 144.

140.

Жена која је напустила свога мужа зато, што се овај одао пићу и у пијаном стању ју вређао, није дужна да се врати, ако муж одбија обећање да се неће више опијати.

(Кс. у Н. Саду, Г. 273-1931.)

141.

У наследну парницу имају се увући сва лица која су приватно-правно тангирана, без обзира на то, да ли су она поименце наведена у решењу о упућивању на парницу или не.

(Кс. у Н. Саду, Г. 106-1931.)

О наследној парници види: IV. 1. 91. — V. 32. — VIII. 7. 99. — X. 79. — XIII. 95. — XIV. 128. — XV. 108. — XVII. 3. — XVIII. 66.

142.

Из оних послова што их с трећом особом склопи један од учесника трговачког друштва, он ће бити обвезан и овлашћен према тој особи. Само ако учесник поступа у име и по овлашћењу осталих, или ако учесници склопе посао заједнички или путем заједничког пуномоћника, према трећој особи солидарно су овлашћени и обвезани.

(Кс. у Новом Саду, Г. 40-1934.)

Ревизиону молбу тужитеља у погледу туженог Н. И. одбацује из службене дужности, а у погледу осталих

тужених одбија. Пресуђује тужитеља да плати туженима 1—7 реда, заступанима по Др. П. К. и Др. Г. Р., адвоката из С, на руке правозаступника им, у име ревизионог трошка своту од 1495 динара а тужевоме Др. П. Љ. на руке правозаступника му Др. В. Г., адвоката из С., своту од 780— динара, све то у року од 15 дана под претњом привудног извршења.

Разлози: Окружни суд пресудио је туженог II реда Н. И. да плати тужитељима Динара 58.000 главнице са п. п. и парничке трошкове док је тужбу тужитеља према туженима I, III—VIII одбио. Ту су пресуду напали призивом како тужитељи тако и тужени II реда И. Апелациони је суд одбио оба призива и првостепену пресуду одобрио, а призивне трошкове између тужитеља и туженог другог реда Н. И. пребијо.

Тужитељи нападају пресуду Апелационог суда ревизионом молбом у оном делу којим је њихов призив (тужитеља) и тужбе према туженима I, III—VIII одбијена те у оном делу којим су призивни трошкови између тужитеља и туженог другог реда пребијени, те моле нападнуту пресуду преиначити и све тужене солидарно пресудити према захтеву тужбе, евентуално да се пресуда Апелационог суда разреши и одреди доказни поступак.

У образложењу своје ревизионе молбе тужитељи наводе, да се пресуда Апелационог суда погрешно позива на пропис § 62 одељак 3 Трг. Закона. Погрешно је установљење II степене пресуде, да обавеза примљена од стране туженог Н., онда када је овај приступио знањем чланова пригодног удружења „Плага“, и у интересу ових чланова, не терети чланове „Плаге“, јер тачка 3 § 62 Трг. закона јасно каже да члан пригодног удружења, ако поступа у име или по овлашћењу осталих чланова, или ако чланови путем заједничког пуномоћника уговарају онда су свакако солидарно овлаштени и обавезни. Наводе даље тужитељи у ревиз. молби, да није расчишћена чињеница, како је удружење „Плага“ радило и ка-

кав је однос био између чланова и туженог Н. као претседника удружења. Жале се даље да Апелациони суд није узео у обзир исказ туженог Г. П. и Р. Др. Ј. као и прикључена писма. Вређа нападнута пресуда пропис § 415 Грпп. када призивни трошак између тужитеља и туженог Н. пребија.

На ревизију тужитеља, тужени су дали ревизијски одговор.

Жалбе тужитеља су неосноване.

Тачно је установљење Апелационог суда да тужени И. Н. није поступао у име и по овлашћењу осталих чланова пригодног Удружења „Плаге“ те да није био њихов заједничких пуномоћник.

То установљење није у опреци са садржајем списка, јер тужени Н. преслушан као странка изричито каже, да није имао овлашћење од осталих чланова да преговара са тужитељем, већ је дао налог Ј. (тужитељу) без овлашћења осталих чланова, те је у овој ствари поступао у своје име и на своју одговорност (ред. бр. 20.)

Апелациони суд је оценио исказ туженог П. Г. као и осталих тужених, те је правилно установио из исказа ових, да тужени Н. није имао овлашћење да узима адвоката (тужитеља), нити да му обећава хонорар, а ни суму хонорара. Образложио је такођер Апелациони суд зашто није одредио надопуну доказног поступка предложеног по тужитељима, а које је образложење основано и оправдано.

Сама пак оцена исказа не може бити предмет ревизије.

Из утврђеног чињеничког стања Апелациони суд није извео очевидно погрешан закључак, већ је правилно установио, да у конкретном случају нема места примени правног прописа из став. 3 § 62 Трг. закона, јер овлашћење осталих чланова пригодног удружења према туженом Н. није доказано нити да је био њихов заједнички пуномоћник, већ из послова што их је сам тужени Н. скло-

пио са тужитељем Ј. он је сам обвезан према њему (§ 62 прва изрека став 3 Трг. закона.)

Како не постоје услови из 3 одељ. § 534 Грпп. да би се у ревиз. молби изложено нападање могло узети у обзир, то је ревизиону молбу у погледу тужених I, III до VIII требало као неосновану одбити (§ 543 Грпп.) и пресуду призивног суда одобрити.

Ревизиону молбу тужитеља према туженом И. Н. требало је одбацити, јер у његовом погледу напада се пресуда призивног суда само у питању снашања призивних трошкова, док се у меритуму (због одлуке у главној ствари) не напада, а против пресуде призивног суда у питању снашања трошкова, ревизији има места само онда, ако је ревизија управљена и против осталих делова пресуде (§ 521 став 2 Грпп.) што у конкретном случају према туженом Н. није случај јер у меритуму пресуда за њега је правоћна.

Не стоји навод рев. молбе, да је правоз. туженог II реда Др. Г. досуђен према тужитељима призивни трошак од Динара 750, већ је тај трошак досуђен Др. Г. као правозаступнику осталих тужених, док је призивни трошак, по пресуди Апелационог суда, између тужитеља и туженог II реда Н. пребијен.

Расположење о ревизијским трошковима оснива се на прописима §§ 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 17 марта 1938 године.

143.

Оштећени, у случају амнестирања крив. дела, пред грађанским судом може тражити само накнаду штете, која му је проузрокована кривичним делом, а у ту штету се не могу уврстити трошкови крив. поступка, о којима може одлучивати само кривични суд.

(Кс. у Н. Саду, Рек II, 105-1938.)

Касациони суд у Новом Саду рекурс тужитеља не уважава, нападнути закључак одобрава.

Образложење: Тужитељ заснива своју тужбу на томе, да је претрпео штету у утуженом износу и то на тај начин, што је кривично дело из § 302 К. з. за које је туженог пријавио, услед Указа о амнестији од 5 јануара 1937 број 1250 амнестирано, а штета да му је настала отуда, јер је морао свог правозаступника платити са утуженом свотом за састав кривичне пријаве, таксе и рочишта.

Првостепени је суд тужбу одбио, јер да се без устављених кривице не може ни утврдити ни отштета.

Поводом призива тужиоца призивни је суд укинуо нападнуту пресуду као ништавну, тужбу одбацио и тужиоца пресудио на плаћање првостепених и призивних трошкова и то с разлога, јер, да о трошковима кривичног поступка не може одлучивати редован грађански, већ кривични суд, који је у тој ствари поступао.

Тужилац се ревизијским рекурсом жали против тог закључка тврдећи, да се овде не ради о трошковима кривичног поступка, већ да се овде ради о штети, коју је тужилац имао, што је морао место туженог платити трошак свог адвоката, који, да је скривио тужени, јер, да је дао својим поступком повода кривичној пријави и крив. поступку, те да му отштета припада на темељу претпоследње алинеје цитираног Указа о амнестији, пошто су истом остала нетакнута права приватних лица на накнаду штете.

Касациони суд размотривши списе нашао је, да разлози ревизијског рекурса нису основани, јер тужилац тражи од туженог утужену своту, тврдећи да је морао издати свом заступнику, те да је за исту оштећен и то кривичним делом туженог. Међутим се у смислу § 620 Скрп. сматра оштећеником онај, чије је ма какво право кривичним делом повређено или оштећено.

Трошкове пак заступања тужиоцевог у кривичној ствари нису произишли непосредно из кривичног дела,

него су настали услед пријаве тужитеља, те су према томе само акцесориј решења о обустави кривичног поступка.

Према томе овде се фактично ради о трошковима, који спадају међу трошкове кривичног поступка (§ 309 у вези са § 311 з. о. с. к. п.)

Тужитељ је пред грађанским судом могао тражити само накнаду штете, која му је кривичним делом проузрокована, а у ту се штету не може уврстити накнада трошкова крив. поступка, те о овима као акцесорију решења о обустави кривичног поступка може одлучити само кривични суд.

Из ових разлога ваљало је рекурс тужитеља одбити као неоснован и потврдити закључак позивног суда.

Нови Сад, 4 новембра 1938 године.

144.

I. Нагода, коју закључи малолетник, а којом овај прима на себе туђе обавезе, није обавезна за малолетника ни поред одобрења сирочадске власти. — II. Из околности, да малолетник после своје пунолетности две године није напао ваљаност нагоде, не може се закључити, да је ту нагоду по постигнутом пунолетству одобрио, нарочито не онда, ако је по навршеној пунолетности одма наступио свој војни рок, а после тога се оженио. (Кс. у Новом Саду, Рев. II. 223-1936.)

Касациони суд ревизију туженог у погледу главне ствари не уважава, пресуду Апелационог суда одобрава, у погледу изреке о трошковима пак ревизију одбацује

Разлози: Тужени тражи ревизију пресуде Апелационог суда из разлога наведених у бр. 3 и 4 §-а 597 Гр. п. п. и предлаже да се побијана пресуда преиначи и тужитељ са тужбом у целости одбије.

Тужитељ није поднео ревизијски одговор.

Ревизијски разлог из бр. 3 §-а 597 Грпп. налази тужени у томе, што Апелациони суд, иако установљава да

је међу парничким странкама дошло до коначног спора-зума у оставинском поступку, ипак наводи да тужени нигде није тврдио да је тужитељ ту оставинску нагодбу по својој пунољетности одобрио, дочим је, тврди тужени, он и у своме одговору на тужбу, у свом припремном поднеску, па и у свом призиву изнео да је тужитељ предметну нагодбу одобрио по својој пунољетности, те да се према томе побијана пресуда у битном делу осни-ва на чињеничкој претпоставци која стоји у противреч-ности са парничним списима.

Ревизијски разлог из бр. 4 §-а 597 Грпп. налази ту-жени у томе што је Апелациони суд оставинску нагодбу ценио по задњем ставу §-а 113 зак. чл. XX из године 1877, уместо да ју је ценио по §-у 20 цитираног закон-ског чланка, даље када није установио да би се та на-годба имала напасти у року предвиђеном у §-у 137 ци-тираног закона, надаље, када је Апелациони суд изрекао да је тужбом побијана упитна оставинска нагодба, и напо-слетку, јер тужилац није обавезан на сношење парничних трошкова пред првостепеним и призивним судом.

Касациони суд испитујућа пресуду Апелационог су-да у границама прописа §-а 598 Грпп. нашао је да је ре-визија туженог неоснована.

Што се наиме тиче оставинске нагодбе, било да се иста процењује по последњем ставу §-а 113 зак. чл. XX из године 1877 било пак по последњем ставу §-а 20 истог закона, та нагодба није обавезна за малолетника ни у случају одобрења старатељске власти, јер том на-годбом малолетни прима на себе туђе обавезе. Та је на-годба са стране малолетнога рушљива. Не стоји навод туженога да се та рушљивост има остварити у року предвиђеном у §-у 137 цитираног закона, јер за то ста-новиште нема ослонца ни у самом закону, а ни у суд-ској пракси.

Остаје према томе отворено питање, да ли је мало-летни тужитељ после постигнуте пунољетности односну нагодбу одобрио и на који начин.

Тачан је додуше навод туженога да је он у својим подвесцима нудио доказе на то да је тужитељ упитну нагодбу после постигнуте пунолетности одобрио. Но то одобрење тужени види у томе, да је ту нагодбу тужитељ после постигнуте пунолетности вршио и да је после пунолетности није одмах напао.

Све када би и била доказана прва околност да је тужитељ ту нагодбу после постигнуте пунолетности вршио, само из те околности не може се закључити да је тужитељ ту нагодбу након пунолетности одобрио односно да се је одрекао свога права на тражење нужног дела. Не стоји ни други навод туженога да тужитељ после пунолетности није одмах напао упитну нагодбу, те да се и из тога има закључити да је упитну нагодбу одобрио.

Сам тужени тврди да је тужитељ рођен 23 априла 1910 године, те да је постао пунолетан 24 априла 1931 године.

Па како је тужба покренута 28 марта 1933 године из тако кратког временског размака се такођер не може закључивати да се је тужитељ одрекао свога права побијања односно тражења нужног дела тим мање што је према изложеном плаузибилна одбрана тужитеља, да је по навршетку његовог пунолетства дошло до одслужења његовог војног рока и женидбе. Па како је Апелациони суд правилно изрекао и то да је поменута оставинска нагодба у парници са стране тужитеља побијана, ревизија туженог у погледу главне ствари није се могла уважити, те је пресуду Апелационог суда у погледу главне ствари ваљало одобрити.

Како ревизија туженог у погледу главне ствари није основана и као таква није уважена, ваљало је ревизију туженога у погледу изреке о парничним трошковима као недопуштену одбацити с обзиром на § 622 Грпп.

Како тужитељ није дао ревизијски одговор, ревизијски трошак му није досуђен.

Нови Сад, 25 маја 1938 године.

* * *

О правним пословима малолетних, види: III. 62. — IV. 15. — V. 9. — XIV. 113. 120. — XVIII. 218.

145.

I. Пропис из §-а 44 Грпп односи се на пресуде изабраних судова, образованих у смислу четвртог отсека седмог дела Грпп (§ 627-695), док се не односи на пресуде судова продуктне и ефективне берзе, чије је побијање регулисано §-ом 5 Угрпп. — II. Прописи из §-а 36 Угрпп. односе се на спорове, који теку пред грађанским судовима, а не односе се на спорове пред берзанским судовима.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 111-937.

Касациони суд рекурс туженога Ч. Д. уважава и упућује Апелациони суд да рекурс тужитељице поднесен против закључка Окружног суда у Новом Саду узме у мериторно разматрање.

Разлози: Против туженога Ч. Д. донео је изабрани суд новосадске продуктне и ефектне берзе 23 децембра 1935 год. пресуду, којом је исти правоснажно обвезан да тужитељици, фирми Р. Д. а. д. у Н. С. плати 11910 динара главнице са прип. Тужени је жалбом, поднесеном Окружном суду у Н. 10 јануара 1936 године, у року од 15 дана по уручену пресуде Берзанског суда, напао пресуду и тражио да се она у см. §-а 5 Уводног закона за Грађ. п. п. поништи, јер да се Берзански суд неоправдано огласио надлежним за расправљање спора; будући тужени није пристао на надлежност Берзанског суда; јер члан фирме Д. Д. није био овлашћен да склапа послове у име фирме, чији је члан тужени и да у име фирме уговара надлежност изабраних судова; да ни за дугове фирме, које је преузео Д. Д. тужени не може одговарати.

Окружни је суд жалби удовољио и поступак као и пресуду Берзанскога суда поништио, док је Апелациони суд услед рекурса тужитељичина жалбу туженога поднесу против пресуде Берзанскога суда, као одоцњено предату, по службеној дужности одбацио.

Жалба туженога, да је Апелациони суд повредио правне прописе основана је. Правилно је изрекао Апелациони суд да се пропис §-а 44 Уводног Закона за Грађ. пп. односи на пресуде изабраних судова образованих у см. четвртог отсека седмог дела грађ. пп. (§§ 672-695), док да се не односи на пресуде судова продуктне и ефектне берзе, чије је побијање регулисано §-ом 5 Уводног закона за Грађ. пп. Погрешно је, међутим, изрекао Апелациони суд, да би се примена прописа §-а 5 Уводног Закона имала равнати према томе, да ли је у поступку пред берзанским судом до ступања на снагу Уводног закона (1 април 1933) био у см. §-а 36 предат одговор на тужбу или није. И, како је у конкретном случају одговор на тужбу, односно мериторна одбрана дата код Берзарскога суда пре 1 априла 1933 год. да би за нападање пресуде Берзанскога суда вредели прописи §§-а 94—99 Зак. чл. LIX и год. 1881. Та је изрека Апелационог суда погрешна због тога, јер се прописи §-а 36 Уводног закона односе на спорове који теку пред грађанским судовима и њиме се спорови који теку пред барзанским судовима ни у ком погледу не регулишу.

Према томе је за примену §-а 5 Уводног закона одлучна једино чињеница, да ли је пресуда берзанскога суда донесена пре или после ступања на снагу Уводног закона за Грађ. пп. Како је у конкретном случају пресуда Берзанскога суда, која се жалбом напада, донесена 23 дец. 1935, то се у погледу нападања пресуде жалбом због ништавости имају у свему применити прописи §-а 5 Уводног закона за Грађ. пп. Како је, пак, рок за предају жалбе због ништавости у см. истог 5 § а 15 дана од уручења пресуде берзанскога суда, Апелациони суд је

погрешно изрекао да би жалба била одоцњена, јер да би се у смислу посл. ст. §-а 96 зак. чл. LIX из год. 1881 она имала предати у року од 3 дана.

Нови Сад, 8 јуна 1938 године.

146.

1. Отварање поступка за принудно поравнање или стечај, не утиче на право разлучног веровника гледе намирења из хипотеке. — II. Власник фирме може бити тужен или под својим личним именом, или под именом под којим води своје трговачко предузеће, а то је његова фирма. (Кс. у Н. Саду, Рев. I. 474-1937.)

Ревизију туженог не уважава и побијану пресуду призивног суда потврђује.

Разлози: Против призивне пресуде поднео је ревизију тужени. Жали се на основу ревизијског разлога из тач. 4 § 597 грпп. Тај разлог налази у том, што суд није у пресуди изрекао, да се тужитељ као разлучни веровник може намирити само из некретнина, на којима имаде хипотеку.

Ова жалба није основана, јер отварање поступка за принудно поравнање или стечај не утичу на право разлучног веровника гледе намирења из хипотеке.

Да се хипотекарни веровник пак из хипотеке може намирити, потребан му је извршни поступак, а за тај му је потребна пресуда као извршни наслов.

Није основана ни жалба, да је тужитељица могла тужити само фирму „Дубравку“, а не туженог лично, јер се из потписа фирме види да је тужени власник исте, што у осталом ни тужени не оспорава, а власник фирме може бити тужен или под својим именом личним, или под именом, под којим своје трговачко предузеће води, а то је његова фирма.

Због тих разлога ревизиони суд није могао уважити ревизију туженог.

Нови Сад, 16 фебруара 1939 године.

147.

Новосадско електрично д. друштво јесте индустријско, а не саобраћајно предузеће, у коме радно време не може трајати више од 48 часова недељно. — Радни однос између власника предузећа и помоћног особља, ни у коме случају не сме се косити са законом о заштити радника. Власник предузећа дужан је за сваки прековремени рад платити најмање 50% више од редовног.

(Кс. у Новом Саду, Рев I. 708-937).

Ревизију туженога не уважава и побијану пресуду призивног суда потврђује.

Пресуђује туженога да плати тужитељу у року од 15 дана под претњом принудног извршења, у име ревизијског трошкова, своту од 484 динара.

Разлози: Тужитељ у тужби тражи да тужени буде пресуђен да му плати Динара 10 004 са п. п., и то као награду за прековремени рад који је тужитељ извршио код туженог у својству помоћног машинисте, а то у раздобљу од 1-X-1930—1-X-1932 год. укупно тражи награду за 816 прековремених сати.

Како првостепени, тако и призиви суд дали су тужби тужитеља у целости места.

Тужено друштво напада пресуду призивног суда са ревизијом и ставља ревиз. предлог да се нападнута пресуда у целости преиначи, тужитељ са тужбом одбије и пресуди на сношење парничних, призивних и ревизионих трошкова.

Тужени у главном напада призивну пресуду због погрешне правне оцене ствари (§ 597 бр. 4 Грпп.)

У образложењу своје ревизије тужено друштво међу осталим разлозима особито истиче, да је призивни суд погрешно оценио онај разлог туженог, да је наиме тужено друштву саобраћајно предузеће и да је према томе у таквим предузећима дозвољен нормалан рад од 10 сати дневно. Тужитељ је радио у једном предузећу

које је и саобраћајно, јер то предузеће производи струју за трамвајски погон, па се онда мора стати на противно становиште него ли је стала нападнута пресуда (да је тужено друштво индустријско предузеће), т. ј. треба узети да је самим тим рад туженог био у склопу оног организованог рада који је производио и енергију за саобраћај, па се онда — наводи се даље у ревизији — и на тужитеља односи пропис о трајању рада у саобраћајним предузећима (10 сати дневно). Тај правни разлог, призивни суд није правилно оценио.

Тужитељ је на ревизију туженог дао на време одговор.

Ревизија туженог је неоснована.

Разлог наведен у ревизији да је за рачунање висине награде прековременог рада једини ослонац § 10 зак. о заштити радника, а да се рачунање односи једино по том §-у на акроданте, не стоји, јер прва алинеја тог §-а јасно прописује, за сваки прековремени рад власници предузећа дужни су плаћати најмање 50% више од редовног.

Начин пак израчунавања цене појединог прековременог радног сата, како је наведено у пресудама нижих судова је тачно и правилно те ово и Касациони суд усваја.

Нема погрешне правне оцене ствари.

И Касациони суд усваја стајалиште нижих судова, да је тужено предузеће индустријско предузеће, а не саобраћајно, и нижи судови за то своје стајалиште дају и разлоге које Касациони суд као основане и потпуно оправдане, у целости усваја. Тужитељ је, што је неспорно, у том предузећу био запослен у стројари.

Према тако исправном становишту, нижи су судови правилно применили и материјално правне прописе, да у таквом једном индустријском предузећу радно време не може трајати више од 48 часова недељно (§ 6 Закона о заштити радника); да се радни однос између власника

предузећа (послодавца, и помоћног особља ни у ком случају не сме косити са одредбама Закона о заштити радника (§ 5 овог закона) те да су власници предузећа за сваки прековремени рад дужни платити најмање 50% више од редовног (§ 10 Зак. о заштити радника.)

Нема дакле од стране призивног суда погрешног схватања у погледу правних прописа материјалне природе и њихове погрешне примене на утврђене чињенице.

Како је према наведеном ревизија туженог (разлог из бр. 4 § 597 грпп.) неоснована, то није могла бити уважена, већ је нападнута пресуда потврђена и тужено друштво пресуђено да плати ревиз. трошкове у смислу прописа §§ 152 и 143 Грпп.

Нови Сад, 17 маја 1938 године.

148.

Судовање о издржавању брачних другова после развода брака спада у надлежност редовних грађанских судова.

(Стол Седморице у Загребу, Рек. 1468-938.)

Рекурс се не уважује.

Образложење: Апелациони суд основано не уважује тужеников приговор недопустивости редовног правног пута.

Потраживање тужиље, да јој туженик, њезин бивши муж, од кога је правоснажно разведена, плаћа алиментацију, основано је на прописима грађанског права (§ 1266 огз.), па су грађански судови надлежни, да о томе суде. Суђење о таквим захтевима није ни за припаднике православне вероисповести ни једним законским прописом, који важи на подручју бивше Хрватске и Славоније, одузето од судске власти грађанских судова. Није напо-се одузето од те власти ни чланом 129 Устава српско-православне цркве.

Тај члан нормира под словом а) надлежност епархијског црквеног суда као судског органа епархијског

архијереја (члан 109 Устава) и ставља му у надлежност 5 врсти правних ствари (§ 129 сл. а) бр. 1—5. За правне ствари наведене под бројем 1, 2 и 5 не наводи никаквог ограничења надлежности, него је нормира сасвим опћенито. Напротив за ствари наведене под број 3 и 4 статуира надлежност овако:

„3) суди у својој надлежности — спорове о ваљаности, поништењу и разводу брака;

4) решава — у својој надлежности — да ли ће муж давати жени издржавање за време трајања брачне заједнице... и т. д.“

Код правних ствари наведених под број 1, 2 и 5 нема уметка „— у својој надлежности —“ него се надлежност нормира, како је горе већ речено сасвим опћенито („1) суди кривице свештенства оба реда; 2)). Према томе је очито, да устав надлежност црквеног суда за ствари наведене у члану 129 сл. а) под бројем 3 и 4 не нормира на онај начин и у оном опсегу, у којем је нормира за ствари наведене под бројем 1, 2 и 5. Док за ствари изведене под бројем 1, 2 и 5 сам члан 120 Устава нормира надлежност епарх. црквеног суда (и то без какових ограда), упућује он гледе ствари наведених под бр. 3 и 4 уметком „у својој надлежности“ очито на друге (ван члана 129 Устава) утврђене границе његове надлежности за те ствари. Епархијски је црквени суд према томе надлежан да суди и решава о стварима наведеним у члану 129 сл. а) број 3 и 4 Устава само у толико, у колико је његова надлежност основана на другим позитивним прописима. Сам члан 129 ту му надлежност не даје. Што се тиче судовања о тим стварима за *црквено подручје* (про форо интерно) епархијски је црквени суд надлежан да суди о њима на подручју цијеле државе на основу црквених прописа, који о томе постоје. Што се пак тиче судовања за *грађанско правно подручје* (про форо екстерно) надлежан је он само у оним правним подручјима и у толико где и у колико ту надлежност државни закони статуирају.

Друкчије се уметак „у својој надлежности“ тумачити не може, јер ако би се узело противно т. ј, да се баш чланом 129 Устава нормира надлежност и за ствари наведене под сл. а) број 3 и 4, онда би тај уметак био сасвим сувишан и не би га требало, као што га нема и не треба код бројева 1, 2 и 5 тог члана. Сувишном се пак по оне усвојеним правилима тумачења закона не смије сматрати ни једна реч у закону. Претпоставља се код тумачења закона, да законодавац није ништа сувишно уврстио у текст закона, а поготово се то мора у овом случају узети за уметак у својој надлежности, јер је управо упадно, да се тај уметак налази само уз бројеве 3 4, а не и уз бројеве 1, 2 и 5 члана 129 сл. а) Устава, пак је више него очито, да Устав оне да надлежност за ствари наведе под бројем 3 и 4 друкче нормира, него ли за остале ствари. Граматикалним и логичним тумачењем не може се стога доћи до другог закључка, него ли што је горе изведен.

До истог закључка долазимо и ако посматрамо генезу тога члана Устава. Тај члан наине у првотном тексту, што га је предложио Свети синод Министру правде, није имао тог додатка. Додатак је уметнут након управо зато, да се спречи забуна, која би могла настати схваћањем, да тај члан мења постојећа наређења о надлежности за суђење о тим стварима про форо екстерно (Аиснер: Брачно право стр. 25 билј. 36). Тумачити сада тај уметак у обратном смислу, значило би тумачити га противно оној сврси, због које је управо уметнут т. ј. противно јасној намени законодавца (§ 6 огз). Према томе се и историјским и телеолошким тумачењем долази до истог резултата као и граматикалним и логичним тумачењем.

Будући да није према томе ни чланом 129 Устава српско-православне цркве а ни никојим другим прописом, који важи на овом правном подручју, стављено судовање о издржавању брачних другова по разводу брака (као

ни за време трајања бракоразводне парнице) у надлежност црквених судова, то је приговор недопуштености редовног правног пута неоснован. Грађански је суд надлежан да суди о тој ствари без обзира, да ли је црквени суд о томе већ пресудио, јер таква пресуда црквенога суда не може да има важности за грађанско-правно подручје, пак се — у колико је изречено — има сматрати за то подручје као неегзистента.

Није се зато могао рекурс тужиоца уважити.
15, XII. 1938.

149.

У смислу § 41. одељ. 2. Ззк. брисање таквих права, која имају за предмет периодичне чинидбе, могу се на темељу извода из матице умрлих брисати само по истеку три године од смрти овлашћеника. Право доживотног плодоуживања на некретнине, сматра се таквим правом, које има за предмет периодичне чинидбе.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II. 103-938.)

150.

Државна потраживања од држ. службеника, која проистичу из службеног односа, утврђују се административним путем. Тим путем се утврђују како право, односно оправданост или неоправданост тражења, тако и висина државног потраживања.

(Кс. у Београду, Рек. 542-38.)

I. Уважава се рекурс тужене стране од 27 септембра 1938 године По 886/35-32, укида се закључак рекурсног Апелационог суда у Београду од 25. августа 1938 год. Пл. 1212/38 и вишти се цео до сада проведени поступак с тим, да се тужба тужиоца због недопустивости редовног правног пута одбацуја.

II. Да тужилац плати туженику на име трошкова код првог и овог суда Динара 3972 у року од петнаест дана под претњом принудног извршења.

Образложење: Испитујући закључак призивног суда у смислу § 620 Гр. парн. пост. поводом рекурса туженика, Касациони суд је нашао:

да стоје наводи у рекурсу туженика, јер је погрешно гледиште рекурсног суда, да је у конкретном случају за решавање надлежан редован суд. Ово стога, што по § 94 зак. о чин. државна потраживања од државних службеника, која проистичу из службеног односа, утврђују се административним путем. Тим путем се према овом зак. пропису утврђује како право, односно оправданост или неоправданост тражења, тако и висина држав. потраживања. Па како се у овом случају тражи повраћај више примљених сума, исплаћених туженику М. на име пензије, дакле основ овог потраживања проистиче из службеног односа, који је постојао између тужилачке државе и туженика као њеног службеника, то одлуку по овој ствари према наведеном зак. пропису има да донесе административна а не редовна судска власт. Нетачан је разлог призивног суда, да је у питању грађанска правна ствар, за коју је надлежан редован грађански суд, јер однос по коме државни органи у име државе врше извесне јавне дужности, и за ту службу примају одређене принадлежности, није заснован на уговору о најму, који предвиђа грађ. зак. у §§ 706—722 већ је унапред прописан законима јавног правног карактера, који регулишу и те принадлежности. Због тога, за решавање по питањима, која произлазе из овог односа, не могу бити надлежни редовни судови, већ о њима одлучују саме управне власти — § 94 зак. о чин. и чл. 15 и 18 зак. о држ. сав. и упр. суд.

Исто тако не стоји ни разлог призивног суда, да потраживања, утврђена административним путем, не претстављају осуду за другу страну, и да немају снагу правоснажне одлуке. Овај разлог призивног суда не стоји, што према § 160 зак. о општ. управ. поступку, одлуке администр. власти извршни су наслов код власти, код којих се тражи извршење.

Са изветих разлога, Касациони суд сматра, да овде по овом спору није допуштен редовни правни пут, на шта се има у свако доба пазити по службеној дужности — став III § 335 Грпп, те је стога рекурс туженика уважио и одлучио као у диспозитиву — § 620 у вези 572 став 1 у в. § 571 т. 6 Грпп.

Одлука о трошковима рекурсног поступка заснована је на §§ 143 у в. § 152 Грпп.

151.

И од онога, који је купио некретнину на јавној дражби и исплатио куповну цену, власник некретнине може тражити повраћај своје некретнине, ако докаже, да је купац у тока извршног поступка злонамерно поступио и злонамерно прибавио право својине на спорне некретнине.
(Кс. у Н. Саду, Нг. 550-1934.)

Касациони суд услед ревизионе молбе тужитеља укида онај део делимичне пресуде Апелационог суда којим је тужитеље одбио са тужбом ради поништења купопродаје парцеле топ. бр. 7570 а и 7570-б и ствар враћа парничном суду I степ, ради даље расправе и доношења коначне одлуке. У осталом делу ревизиону молбу тужитеља одбија.

Разлози: Тужитељи су својом ревизијом у целини побијали делимичну пресуду Апелационог суда, стављајући предлог да се пресуда у погледу горњих парцела преиначи и њиховој тужби у целисти места даде У другом реду траже да се пресуда укине и ствар врати на даљу расправу.

У својој ревизионој молби изnose тужитељи да је дражба према грунтовним изводима и овршним списима била одређена само против I ред. тужитеља а без ознаке овршенику припадајућих делова, те је судска дражба спроведена на целу површину парцела бр. 7570-а и 7570-б, и ако је од парцеле бр. 7570-б I ред. тужитељу као вла-

сништво припадала само $\frac{1}{3}$, а од парцеле 7570-а на имену тужитеља I реда стајало само $\frac{3}{4}$.

На основу тога Апелациони суд је извео закључак да је поступак земљишно-књижног суда био погрешан и протузаконит, те су дражба као и сви следећи судски чини у погледу $\frac{2}{3}$ парцеле топ. бр. 7570-6, чије је власништво тужитеља II и III реда и $\frac{1}{4}$ парцела топ. број 7570-а ништавни.

На основу тога тужитељи су и тражили да им се досуде делови горњих некретнина за које је утврђено да је дражба ништавна и да им се врате у посед. А како је тужена I реда ове некретнине већ даље продала туженима II и III реда, то да суд искаже да су и ови уговори о копопродаји ништавни и да се тужени II и III реда обвежу да им посед горњих некретнина врате натраг.

Међутим Апелациони суд је пресудом исказао да је тужба тужитеља у погледу поништења продаје некретнина засада преурањена, јер према доказу прикључених земљно-књижних списа и грунтовних извода право власништва I ред. тужене, још није укњижено нити је пренос права власништва на II и III редне тужене кроз земљишне књиге спроведено. А сам чин купопродаје ових делова некретнине не могу тужитељи поаијати, јер овај правни посао њих засада не дира.

Тужитељи нападају ово установљење суда истина да ни I редни тужени као ни II и III редно тужени нису постали грунтовни власници, али је тужена I реда постала власник спорних некретнина тиме што је дражба постала правомоћна, те је тужена I реда на основу тога, ове некретнине продала туженима II и III реда, шта више тужена I реда је ушла и у посед и тај посед на основу склопљених купопродајних уговора предала им у посед. Према томе тужени II и III реда имају уговор о преносу права власништва на основу кога у свако доба могу некретнине на себе и грунтовно превести. А што је за тужитеље још теже могу те некретнине пуноважно даље продати.

Ове жалбе тужитеља су основане, јер је тужена I р. купила и продала већ трећој особи; само зато што тужени још и грунтовно нису некретнине на себе превели не стоји да је тужба преурањена, као што не стоји ни то да тужитељи не стоје са туженима у правном одношају, јер су тужени већ власници спорних некретнина и исте поседују.

Тужитељи тврде да су тужени злонамерни, јер су знали да упитне некретнине нису предмет дражбе, те да је и тужена I реда на ове некретнине стекла право својине незаконито и у злој вери, а да су исто тако у злој вери стекли право својине истих некретнина и тужени II и III реда.

Закон не штити онога ко злонамерно стече право својине, чак ни онда ако су при куповини одржани и сви формални законски прописи. Према томе тужитељи имају право да од злонамерних купаца траже повраћај својих некретнина и поништење овако злонамерно склопљених уговора.

Како суд уопште није улазио у то питање да ли су тужени злонамерно стекли право власништва и ако су тужитељи то већ код I степеног суда изнели и у том погледу поднели доказе. Услед тога требало је нападнуту пресуду у томе делу укинути и све списе вратити I степеном суду на даљи поступак и донешење нове одлуке.

У погледу $\frac{1}{16}$ некретнине уведене у 114 грунтовном записнику, требало је ревизиону молбу тужитеља I реда одбити, јер је Апелациони суд тачно изрекао да та околност што је поред имена тужитељевог наведена клаузула малолетности, не спречава да се ова некретнина прода на јавној дражби.

У осталом делу ревизиону молбу такође је требало одбити јер је Апелациони суд правилно поступио када је пресуду I степеног суда у осталом делу укинуо и ствар

вратио томе суду на даље расправљање. Тужитељи уопште нису навели разлоге, због чега нападају овај део пресуде.

У Новом Саду, 30 јануара 1937 године.

152.

I. Ослобођење или обустављање кривичног поступка решава само то питање, да ли у конкретном случају постоје услови за позивање на крив. одговорност односно кажњавање оптуженога, те према томе грађ суду, при пресуђивању захтева на отштету, не стоји на пушћу ослобађајућа кривична пресуда. — II. Нема потребе тражењу мишљења Санитетског савета, кад постојање спорне чињенице зависи од исказа сведока. — III. На територији Апелационог суда у Новом Саду, где не важе прописи аустр. грађ. законика, не постоји таква судска пракса, да се оштећеноме осим материјалне и евентуално моралне штете досуди отштета и за претпријате болове.

(Кс. у Н. Саду, Г. 1-1932.)

Касациони суд, Б. Одељење одбија ревизионе молбе како В. Ј. тако и В. С. те их обвезује, да туженима на руке правозаступника плате у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова и то В. Ј. обим туженима 3210 динара а В. С. туженоме Г. М. 1310 динара.

Разлози: Тужилац В. Ј. тражио је отштету за претрпљене телесне озледе, које су му проузроковала оба тужена тиме што га је Г. Л. треснуо о земљу, а Г. М. му сломио ногу на тај начин, да му је у лежећем ставу скочио на ногу.

Кривични суд ослободио је туженог Г. Л. за којег је установио да је починитељ дела т. ј. да је он сломио ногу тужитељу, са разлога нужне одбране, док против Г. М. није због овог кривичног дела ни дошло до суђења, јер је државни тужилац оптужио само туженог Л.

Тужилац у овој грађ. парници желео је доказати 1) да Г. Л. није био у стању нужне одбране и 2) да му је ногу сломио Г. М.

Првостепени је суд тужбу одбио, а призивни је суд усвојио гледиште I степ. суда. Први разлог одбијања тужбе био је тај, да су установљења кривичног суда, да је тужитељеву ногу сломио Г. Л. а да је овај поступао у нужној одбрани услед чега је и решен од оптужбе, обавезна и за грађ. суд. Против овог стајалишта се жали тужилац.

Жалба је основана.

Судска пракса развијена у овом питању ставила се на то гледиште, да ослобођење или обустављање поступка од стране крив. суда само то питање решава, да ли у конкретном случају постоје услови позивања на одговорност одн. кажњавање оптуженога, те да према томе — с обзиром да и скупштински одбор приликом доношења XVI законског чланка из 1874 године који се односи на поступак у случају кривотворења меница противно Министарском образложењу говори само о пресуди која изриче кривњу (дакле осуђује окривљенога) — грађ. суду, код пресуђивања захтева на отштету не стоји у путу ослобађајућа крив. пресуда. У конкретном случају тим мање јер о кривици М. Г. кривична пресуда није ни судила. Но свакако чињенице кривичне пресуде служиће као полазна тачка и грађанском суду.

Напоменути је, да се у збирци начелних одлука издатој према 78 §-у у LIV зак. чл. из 1912 године налази једна одлука, једног сената из 1906 године која се, донекле не подудара са гореспоменутом праксом, а која је пракса такођер заснована на начелним одлукама других грађ. сената, донесеним у своје доба, но како издвајање збирке начелних одлука није довршено још пре 1 децембра 1918 год., дакле пре Уједињења, то та збирка односно и раније издати делови исте као таква не може бити искључиво и једино меродавни извор судске

праксе. Но и поред оваквог стајалишта овог ревизионог суда, ревизиона молба тужитељева ипак се имала одбити.

Тужилац је наиме, у погледу спорне чињенице да ли му је слом ноге проузроковао М. или Л. нудио као доказе — поред свог саслушања под заклетвом — које би само евентуално као надопуна доказа могло доћи у обзир, преслушање сведока Ј. Ј. (М.) и мишљење лекара — евентуално набављање мишљења Врховног Санитетског Савета (у Београду) у том погледу, да је његова нога скрхана, не када је треснут по Л., него на тај начин да му је починитељ — када је лежао — скочио на ногу.

Но како су нижи судови — поступајући у оквиру 270 §-а Грпп а нашли да се осамљеном исказу Ј. Ј., која је већ код кривичног суда саслушана и чији је исказ у противсловљу са исказом другог сведока, не може поклонити вере, те да постоје и противна мишљења лекара, па да стога мишљења стручњака тужитељевих не може усвојити, те да према томе остаје непромењено стање ствари кривичног поступка, то је ово установљење у смислу 534 §-а Грпп-а и за овај рев. суд меродавно:

Оном тражењу ревизионе молбе да се у погледу разилажења мишљења преслушаних лекара набави мишљење Врх. Санит. Савета, зато није удовољено, јер се чињеница да је слом ноге проузроковао тужени М. само на основу лечничког налаза без сведока очевидца — не може установити.

Што се тиче овог дела жалбе ревизионе молбе која се односи на то да тужени Л. није био у стању нужне одбране, ова зато није основана, јер су нижи судови — исто према пропису 270 §-а Грпп. изrekli да се понуђеним сведоцима — који су, исто, и у кривичном поступку били саслушани — односно њиховим касније наводно измењеним исказима не може поверовати с обзиром на то, да има и противних сведока, те да остаје и надаље установљено стање нужне одбране туженог Л., које је уста-

новљење — исто према 534 § Грпп-а и за овај ревизиони суд меродавно. Стога су нижн судови умесно одбили тужбу Ј. В., будући да тужилац није изнео такове околности по којима би му припадала отштета и у том случају, да је постојало стање нужне одбране туженог Л.

Ревизиона молба се стога имала у целости одбити.

Што се тиче ревизионе молбе тужитеља С. В. и ова није основана.

Овај тужилац се наиме жали, што му није ништа досуђено за претрпљени бол, позивајући се на 1325 § аустр. гр. зак. и на судску праксу.

Но како на оној територији Апелационог суда у Н. Саду где не важе прописи аустр. грађ. закона не постоји таква судска пракса да се оштећеном осим материјалне и евентуално моралне штете има досудити отштета и за претрпљене болове, то је ваљало ревизиону молбу и овог тужиоца одбити.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 425 § Грпп-а, исто тако по прописима овог §-а умесно је призивни суд учинио расположење у погледу осталих парничких трошкова.

Нови Сад, 22 децембра 1932 године.

153.

Дражбени купац, који је био у заблуди гледе предмета продаје, не може тражити, да му се досуди предмет, који стварно није био продат на дражби, него је-дино може по приватном праву напасти ваљаност дражбе због заблуде и тражити поништење дражбеног чина и враћање пређашњег стања, у колико за то постоје услови по приватном праву. (Кс. у Н. Саду, Рев. II. 896-1936.)

Касациони суд ревизију [тужитељице уважава, пресуду Апелационог суда преиначује, сниженој тужби места даје и осуђује туженог да преда тужитељици у по-сед онај део парцеле број 13252-3, који је у приложеном

нацрту обележен са словима А. Б. Ц. Д. у року од 15 дана под теретом оврхе.

Уједно се осуђује тужени да плати тужитељици у име првостепених трошкова износ од 2565 динара, у име призивних трошкова износ од 650, и у име ревизионих трошкова износ од 871 динара и Државном Ерару у име идеалних такса пред првостепеним судом 589 динара, пред призивним 530 динара и пред ревизионим судом 575 динара, све то у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Разлози: Тужитељи својом ревизијом нападају пресуду Апелационога суда, јер је суд прихватио чињенично стање I степене пресуде, и исто одобрио са разлога да су тужитељи знали, да је главни предмет купопродаје била кућа, а као доказ наводи да је тражилац дражбе и на спорној честици 13252-3 био укњижен са својим потраживањем, а и приликом тражења дражбе, тражилац је тражио дражбу на све честице из земљ. ул. број 22327 према томе и на спорну честицу, а као спорно сматра питање, дали је ознака у објави дражбе и дражбеним условима „виноград са кућом у бајским виноградима“ без одређења парцеле и површине довољно, да се зна предмет продаје, те суд сматра да је иста довољна ознака. Ово установљење суда је међутим у опреци са списима. Суд је тиме хтео утврдити, да је предмет дражбе била кућа, што се противи списима.

Ова је жалба основана. Из дражбених списа се види да је 12 децембра 1927 године приликом основне дражбе предмет дражбовања била и честица 13252-3, но да се за исту није нашао купац, и тако је иста остала непродата, те и даље сачињава власнишаво тужитеља.

Напротив на дражби је продата парцела 13252-2-в и 13252-4 за 50.000 динара. У самом дражбеном записнику помињу се само горње парцеле без назнаке да је на истима кућа, али по дражбеном огласу, на овима би требало да има и кућа.

Тужени даје накнадну понуду на кућу, саграђену на површини од 112 кв. хв. а уведеној у С. grunt. улошку број 22327 под ред. бр. А+5 и 6 под топог. бројевима 13252-4 и 13252-2 в на основу тога издат је и дражбени оглас, који такођер тачно означава као предмет продаје честице означене горњим топог. бројевима. А само је за те честице и могао дати накнадну понуду, јер парцела 13252-3 није ни продата.

Забуна је у томе, што су тужени веровали, да на тим парцелама има кућа.

Када се правни посао као неважан због забуне од битне важности може нападати, одређује приватно право. У колико тужени нападну ваљност горње дражбе због забуне и то са успехом, последица тога била би поништај дражбеног чина и враћање пређашњег стања, а никако то, да се туженом досуди предмет, који се стварно није продао, и на који се није ни могла дати накнадна понуда.

Услед тога требало је дати места ревизионој молби тужитеља и њима као грунтовним власницима досудити и посед спорне некретнине, будући да поништај саме дражбе и успостављање пређашњег стања није ни био предмет судскога разматрања, јер такве тужбе нема.

Уједно је требало туженога осудити и на снашање трошкова ове парнице.

Нови Сад, 20 марта 1939 године.

154.

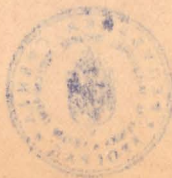
У Трг. закону нема таквог прописа, по коме би тајни ортаци фирме за обавезе трговачке радње могли одговарати према трећем лицима заједно са њеним правим члановима. (Кс у Н. Саду, Рев. II 241-1935.)

Касациони суд услед ревизије тужених II и III реда пресуде доњих судова, уколико се односе на ове тужене, укида и првостепени суд упућује на даљи мериторан поступак.

Разлози: Тужитељ је у тужби навео да је прворедну тужену фирму М. С., заступао у разним парницама и поступцима услед чега су му настали у приложеном трошковнику специфицирани адвокатски трошкови у износу од 26.286 динара и 75 пара, коју је своту доцније повисио на 29.117 динара 75 пара. Тражио је да се тужени солидарно осуде да су му ту своту дужни исплатити и то друго и трећередно тужени као сувласници радње М. С., а четвртредна тужена као наследница С. М., по чијим је налогу и пуномоћи тужитељ поступао. II и III редни тужени су порицали да су они сувласници фирме М. С. и да као такви одговарају за њене обавезе, а IV ред. тужена да је дала налог тужитељу да је заступа и да не стоји са њиме ни у каквом правном односу.

Првостепени суд, Окружни суд у С., дао је тужби делимично места и тужене осудио да су дужни тужитељу исплатити своту од 14.399 динара 75 пара, док је Апелациони суд ту своту повисио на 20.144 динара 25 п. и тужене осудио да плате трошкове призивног поступка.

Против пресуде Апелационог жале се ревизиским поднеском тужени II и III реда и та им је жалба основана. Према признању самога тужитеља власник фирме М. С. у смислу Трг. законика, био је пок. С. М., он је као власник био једини и убележен у трговачком регистру, јер су друго и трећередно тужени фунгирали код фирме само као прокуристи. Но према даљем наводу тужитељевом тужени би били ипак сувласници исте радње са по једном трећином утолико. јер су уговор о оснивању радње склопили обоје заједно са С. М. и са истим водили радњу све до његове смрти, као тајни ортаци. Како, међутим, у смислу §-а 88 Трг. законика за обавезе трговачкога друштва одговарају само његови чланови, а тужени по признању самога тужитеља нису чланови фирме М. С. у смислу прописа Трг. законика, то они за обавезе фирме не могу ни одговарати. Нема, пак, у Трг. законик у таквога прописа да би тајни ортаци за обавезе

трговачке радње могли одговарати према трећим лицима заједно са њеним правим члановима.

Тужитељ је, међутим, одговарајући на одбрану тужених, истакао и то, да би тужени за дугове радње М. С. морали одговарати већ и на тој основи, што су обоје после смрти постали власницима његове радње: тужени Ц. Ш. на тај начин што је од четврто редне тужене уд. С. М. купио део радње који је и она иза С. М. наследила, и што је купио и део Ц. А., који је, како тужитељ тврди, универзални наследник пок. С. М. Како би у том случају, ако би добио потврду навод тужитељев да је Ц редни тужени радњу С. М. од његових наследника, III и IV реда тужених купио, за дугове радње у смислу зак. чл. LVII из године 1908 одговарао, и то заједно са преносиоцима. ваљало је предмет упутити првостепеном суду да установи да ли одговара истини навод тужитељев да су III и IV редни тужени наследници власника радње С. М. и у каквом саразмеру и да ли је II редни тужени радњу од њих као наследника одиста купио. Пошто чињенично стање ствари установи, донеће првостепени суд нову одлуку.

Како се I и IV редна тужена фирма М. С. и уд. С. М. рођ. М. А. против пресуде позивнога суда нису жалиле, има се она у погледу тих тужених сматрати правомоћном.

Нови Сад, 27 марта 1939 године.

155.

Када власник некретнине, која је пала под удар Аграрне реформе, на основу Правилника од 8-X-1925 г. о факултативном откупу некретнине, бестеретно прода некретнину, не могу се укњижени дугови брисати на основу самога закона, већ је продавац дужан да од хипотекарних поверилаца набави и купцу преда делимичну брисовну дозволу. (Кс. у Н. Саду, Рек. II 223-937.)

Ише.п.сп/63

Док одредбе ове наредбе не могу се применити, ако је купац трговац, обавезан на убележење фирме, или ако је посао за купца трговачки посао.

§ 7.

Ова наредба ступа на снагу 11 децембра 1916 године. Њезино дејство, у колико се односи на правне односе нормиране у закону важећем на целу територију мађарске круне, протеже се и на Хрватску и Славонију.

8. децембар 1916 године.

Мала збирка судске праксе

Св. 1. Судска пракса из брачног права Дин. 10.—

Св. 2. Судска пракса из брачно-имовног права Дин. 10.—

Могу се добити код Уредништва.

У пажњу гг. претплатницима.

Када отварамо претплату за XIX годину, саопштавамо, да је претплата за 1939 год. за судове, судије, судијске и адвокатске приправнике Дин. 60—, док за остале претплатнике претплата остаје и на даље Дин. 120. Претплата се може слати или на адресу Уредништва или на чековни рачун бр. 51 660.

Умољавамо гг. претплатнике, да нам претлату пошаљу одма у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овим путем поново позивамо оне наше п. претплатнике, који на супрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године — а има их и таквих који 5—8 година нису платили претплату — да то изволе учинити у што краћем року, јер ћемо им иначе морати обуставити даље слање листа, а поред тога остварити своју тражбину судским путем.

Објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1938, и то свако годиште по 100 динара. Судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта — док их још има на складишту могу добити у пола цене.

Нови Сад, 15 јуна 1939 год.

Уредништво „ЗБИРКЕ“

НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.